

TUNUS

TEKSTİL SEKTÖRÜ PAZAR ARAŞTIRMASI RAPORU

Tarih: **Mayıs 2025**

Raporu Hazırlayan: **Tunus Ticaret Müşavirliği**

1. Ülke Pazarında Tekstil Sektörü

1.1 İlgili Sektörde Üretim

Tekstil sektörü istihdam ve ihracat yaratma potansiyeli açısından Tunus ekonomisinin yapı taşlarını oluşturan stratejik faaliyetler arasında yer almaktadır. Bir zamanlar ihracat ve istihdama %50'lere varan katkılar sağlarken, son yıllarda konjonktürel ve yapısal sıkıntılarla karşı karşıyadır.

Ülkenin 2011 yılında yaşadığı devrim sonrasında meydana gelen siyasi, sosyal ve ekonomik gelişmelerin de etkisiyle, birbirini takip eden önemli boyutlarda grevler düzenlenmiştir. Bu süreç ağırlıklı olarak ihracata odaklı olan hazır giyim ve ayakkabı üretimini sektöre uğratmıştır. Arz tarafındaki düşüş küresel rekabet şartları ve siyasi istikrarsızlığın da etkisiyle, talep tarafını da kısa zamanda olumsuz yönde etkilemiş, başta Avrupa Birliği olmak üzere, yabancı alıcılar başka tedarikçilere yönelmiştir.

Tekstil ve Hazır Giyim Sanayii sektörü ulusal ekonomi için stratejik bir sektör olarak kabul edilmektedir. İhracat, istihdam ve katma değer açısından önde gelen imalat sanayii sektörlerindendir. Nitekim sektör, 10 veya daha fazla kişi istihdam eden 1.365 şirketi kapsamakta ve 150.000'den fazla kişiye, yani tüm imalat sanayi işlerinin %28,5'ine istihdam sağlamaktadır. Sektördeki 1.365 şirket arasında 1.111 şirket tamamen ihracat için üretim yapmaktadır.

Kaynak: <https://www.tunisieindustrie.nat.tn/fr/tissu.asp>

<https://www.tunisieindustrie.nat.tn/fr/download/CEPI/2018/Ith.pdf>

Tunus Sanayi ve Ticaret Bakanlığına bağlı Sanayi ve İnovasyon Geliştirme Ajansı'ndan temin edilen bilgiler çerçevesinde, Tunus'ta Tekstil ve Hazır giyim sektöründe 10 veya daha fazla çalışanı olan en büyük grubu 872 firma ile (sektördeki firmaların %63,8 i) konfeksiyon alanında faaliyet gösteren firmalar oluşturmaktadır.

Şirketlerin dağılımı (Faaliyet ve şirket türüne göre / 10 veya daha fazla kişi istihdam eden şirket)				Şirketlerin sağladığı istihdam (Faaliyet ve şirket türüne göre 10 veya daha fazla kişi istihdam eden şirket)			
Faaliyet	Tİ*	TİD*	Toplam	Faaliyet	Tİ*	TİD*	Toplam
İplikçilik	10	11	21	İplikçilik	1 121	612	1 733
Dokuma	13	11	24	Dokuma	1 533	892	2 425
Finisaj	24	7	31	Finisaj	7 707	710	8 417
Örme	89	27	116	Örme	14 485	1 353	15 838
Konfeksiyon	872	144	1 016	Konfeksiyon	110 242	8 480	118 722
Diğer tekstil sanayi	197	86	283	Diğer tekstil sanayi	30 237	4 171	34 408
* Tİ: Tamamen İhracat Faaliyeti gösteren firmalar				* Tİ: Tamamen İhracat Faaliyeti gösteren firmalar			
* TİD: Tamamen İhracat Dışı Faaliyetler.				* TİD: Tamamen İhracat Dışı Faaliyetler.			
Not: Bazı şirketler aynı anda birden fazla faaliyette bulunmaktadır.				Not: Bazı şirketler aynı anda birden fazla faaliyette bulunmaktadır.			
Kaynak: Tunus Sanayi ve İnovasyonu Geliştirme Ajansı (APII) - Şubat 2025							

1.2 Ortalama Üretici Fiyatları

Tunus; 2024 yılında 2023 yılına kıyasla ürün başına ortalama fiyatını %0,7'lik hafif bir artışla 21,09 avrodan 21,23 avroya yükselterek AB'deki en yüksek ortalama birim fiyata sahip ülke olmuştur.

Kaynak: <https://africanmanager.com/textile-habillement-tunisie-letoffe-dun-exportateur-cle/>

1.3 İlgili Sektörde Üretici Yerli Firmalara ve Üretici Birlikleri/Derneklerine İlişkin Bilgiler

Tunuslu firmaların kayıtlarına <http://www.tunisieindustrie.nat.tn/en/dbi.asp>, www.made-in-tunisia.net/data_2/liste_secteurs.php, <http://www.pagesjaunes.com.tn>, www.annuairepro-tunisie.com, <https://btt.iway-tn.com/> internet sitelerinden erişilmesi mümkün bulunmaktadır. Bununla birlikte; Tunuslu firmalarla yazışmaların Fransızca veya Arapça yapılması gerekmektedir.

Tunus'ta önemli tekstil hazır giyim sektöründe mevcut yerli üreticilerin markaları:

HA (Hamadi Abid) : 33 mağazasıyla Tunus'ta hazır giyim alanında pazar lideridir. 1990 yılında kurulan markanın, kadın, erkek ve çocuk (kız ve erkek çocuk) koleksiyonları bulunmaktadır.

Heni Collection: 1995 yılında piyasaya giren Heni Collection, erkek giyim, ayakkabı ve aksesuarlarında uzmanlaşmıştır.

Exist: ilk mağazasını 2005 yılında Sfax'ta açan Exist, Fas'ta 5'i Kazablanka'da, 2'si Marakeş'te, 2'si Tanca'da ve biri Fés'te olmak üzere 10 mağaza açtı. Exist'te erkekler için koleksiyonlar (süveterler, pantolonlar, yelekler, ceketler, takım elbiseler, ayakkabılar, aksesuarlar vb.) bulunmaktadır.

Zen: 2003 yılında faaliyete geçen %100 Tunuslu bir markadır ve mağaza ağını Tunus'ta 33 satış noktasına genişletmiştir. Zen, erkekler, kadınlar ve çocuklar için koleksiyonlar sunmaktadır.

Mabrouk: Mabrouk 1982 yılında kurulmuş olup, erkek, kadın ve çocuk koleksiyonları sunmaktadır.

Üretici Birlikleri: Tunus Tekstil ve Giyim Federasyonu: (La Fédération Tunisienne du Textile et de l'Habillement FTTH) Tunus tekstil ve giyim sektöründeki profesyonel işveren gruplarını bir araya getiren bir birliktir.

Tunus Tekstil Teknik Merkezi (Centre Technique du Textile – CETTEX): Tunus'a hazır giyim ve tekstil konfeksiyon ürünlerinin ihracatında kalite kontrol denetimlerinden sorumlu kuruluştur.

2. Ülkenin Sektörde Dış Ticareti

Tunus Tekstil Teknik Merkezi (Cettex) verilere göre, Tunus'un 2024 yılında %17,44'lük pazar payı ile profesyonel giyimde AB'nin en büyük tedarikçisi ve %8,21'lik pazar payı ile kot pantolonda 4. tedarikçisi konumundadır.

2024 yılında Tunus, Avrupa pazarına ortalama 32,66 Avro fiyatla 317,7 milyon Avro değerinde yaklaşık 9,7 milyon ürün ihraç etmiştir. Dolayısıyla Tunus, AB'de profesyonel giyim için en yüksek ortalama birim fiyata sahiptir.

Tunus, Avrupa'nın tercih edilen üst sınıf iş kıyafeti tedarikçisi olmaya devam etse de, Tunus'un AB'ye ihracatı 2024 yılında 2023 yılına göre %7 daha düşük olarak seyretmiştir. Tunus iş kıyafeti ihracatının yaklaşık %76'sı 3 ana pazara yöneliktir: Fransa (%35,6), Almanya (%30,7) ve İtalya (%9,7). Cettex'e göre, özellikle Alman ve İtalyan pazarlarında büyüme için potansiyel bulunmaktadır.

Kot pantolon söz konusu olduğunda, Tunus 2024 yılında AB'ye 357,6 milyon Avro değerinde 16,84 milyon adet ürün ihraç etmiştir. 2023 yılına kıyasla değer ve adet bazında sırasıyla %4,26 ve %3,53'lük bir büyümeyi temsil etmektedir.

Cettex'e göre Tunus, özellikle Almanya ve geleneksel pazarlara kot pantolon ve iş kıyafeti ihracatını geliştirmek için büyük bir fırsata sahiptir. Bu fırsatın, ihracat açısından yaklaşık 160 milyon Avroluk bir kazanç ve 25.000'den fazla istihdam yaratabileceği değerlendirilmektedir.

Kaynak: <https://africanmanager.com/textile-habillement-tunisie-letoffe-dun-exportateur-cle/>

Ülkenin temel ihracat pazarları Fransa, İtalya, Almanya, Belçika, İspanya başta olmak üzere Avrupa ülkeleridir. İthalatta ise, anılan ülkeler dışında, ülkemiz ve Çin önemli tedarikçi konumundadır. Tekstil sektöründe Tunus'un başlıca ihraç ürünleri hazır giyim/hazır giyim ve ayakkabı olup, ithalata konu ürünler pamuk, pamuk ipliği, sentetik elyaf, kumaş, hazır giyim/konfeksiyon ve ayakkabıdır.

Sektör temsilcileri ihracatın henüz potansiyeli yakalamaktan uzak olduğunu ifade etmektedir. İplik ve kumaş üretimi düşük seviyede kalmakta, bu nedenle hazır giyim/hazır giyim alanında hammadde ve ara malı ithalatına bağımlı bir yapı bulunmaktadır.

Sektör	Tunus'un İHRACAT 'ı Değer: Milyon Dinar					Tunus'un İTHALAT 'ı Değer: Milyon Dinar				
	2022	2023	2024	Değişim %		2022	2023	2024	Değişim %	
Tekstil Giyim ve Deri	11.165,9	11.939,4	11.363,2	6,9%	-4,8%	9.083,3	8.784,1	8.582,6	-3,3%	-2,3%
<i>Dolar</i>	<i>3.596,2</i>	<i>3.842,9</i>	<i>3.651,6</i>			<i>2.925,5</i>	<i>2.827,3</i>	<i>2.758,1</i>		
<i>Pay %</i>	<i>19,4</i>	<i>19,2</i>	<i>18,3</i>			<i>11,0</i>	<i>11,1</i>	<i>10,6</i>		
Tekstil ve Giyim	9.154,4	9.675,4	9.181,1	5,7%	-5,1%	7.722,7	7.397,5	7.250,9	-4,2%	-2,0%
<i>Dolar</i>	<i>2.948,4</i>	<i>3.114,2</i>	<i>2.950,4</i>			<i>2.487,3</i>	<i>2.381,0</i>	<i>2.330,1</i>		
<i>Pay %</i>	<i>15,9</i>	<i>15,6</i>	<i>14,8</i>			<i>9,3</i>	<i>9,3</i>	<i>9,0</i>		
Deri ve Ayakkabı	2.011,5	2.264,0	2.182,1	12,6%	-3,6%	1.360,6	1.386,5	1.331,7	1,9%	-4,0%
<i>Dolar</i>	<i>647,9</i>	<i>728,7</i>	<i>701,2</i>			<i>438,2</i>	<i>446,3</i>	<i>427,9</i>		
<i>Pay %</i>	<i>3,5</i>	<i>3,6</i>	<i>3,5</i>			<i>1,6</i>	<i>1,8</i>	<i>1,6</i>		

Ulusal İstatistik Enstitüsü'nün (INS) internet sitesinde açıklanan dış ticaret rakamları bazında Müşavirliğimizce yapılan hesaplamalara göre;

TABLO-3 Tunus 'un fasıl bazında tekstil ihracatı (Değer : Dinar ve Dolar)											
Fasıl 50-65	Türkiye 2022	Türkiye 2023	Türkiye 2024	Türkiye 2024 (Dolar)	Türkiye' nin payı (2022)	Türkiye' nin payı (2023)	Türkiye' nin payı (2024)	Dünya 2022	Dünya 2023	Dünya 2024	Dünya 2024 (Dolar)
Tekstil İhracatı Toplam	46.529.362	29.964.807	41.632.678	13.378.970	0,4	0,3	0,4	10.798.606.956	11.454.469.675	10.932.426.934	3.513.216.445
Genel İhracat Toplam	1.112.000.000	655.000.000	846.000.000	271.868.372	1,9	1,1	1,4	57.558.000.000	62.078.000.000	62.078.000.000	19.949.225.529

TABLO-2 Tunus 'un fasıl bazında tekstil ithalatı (Değer : Dinar ve Dolar)											
Fasıl 50-65	Türkiye 2022	Türkiye 2023	Türkiye 2024	Türkiye 2024 (Dolar)	Türkiye' nin payı (2022)	Türkiye' nin payı (2023)	Türkiye' nin payı (2024)	Dünya 2022	Dünya 2023	Dünya 2024	Dünya 2024 (Dolar)
Tekstil İthalatı Toplam	1.117.311.835	919.734.184	920.667.641	295.863.372	13,5	11,5	11,7	8.273.915.140	7.987.012.057	7.844.305.553	2.520.825.745
Genel İthalat Toplam	5.071.000.000	4.050.000.000	3.690.000.000	1.185.808.857	5,1	5,1	4,6	82.789.000.000	79.146.300.000	81.005.000.000	26.031.557.298

2022 yılında 50-65'inci fasıllarda Tunus'un ihracatı 10,7 milyar dolar, ithalatı 8,2 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Türkiye ihracatta %0,4, ithalatta %13,5 oranlarında paya sahiptir. 2023 yılında 50-65'inci fasıllarda Tunus'un ihracatı 11,4 milyar dolar, ithalatı 7,9 milyar dinardır. Türkiye ihracatta %0,3, ithalatta %11,5 oranlarında paya sahiptir. 2024 yılında ortalama dolar kuru bazında 50-64'inci fasıllarda Tunus'un ihracatı 10,9 milyar dolar, ithalatı 7,8 milyar dinardır. Türkiye ihracatta %0,4, ithalatta %11,7 oranlarında paya sahiptir. Müşavirliğimizce Ulusal İstatistik Enstitüsü INS verileri doğrultusunda 61, 62, 63, 63, 64 ve 42 no.lu fasıllar için hazırlanan tablo ekte ve aşağıda yer almaktadır.

TABLO 1- TEKSTİL - TUNUS'UN İTHALATI (Değer: Milyon Dinar)*																						
Fasıl no	Ürün Tanım	Dünya 2023	Türkiye				Çin				Fransa				İtalya				İspanya			
			2022	2023	2022/23	Pay	2022	2023	2022/23	Pay	2022	2023	2022/23	Pay	2022	2023	2022/23	Pay	2022	2023	2022/23	Pay
61	Örme veya Kroşe Giyim Eşyası	457	39	31	-23%	6,7%	24	23	-5%	5,0%	23	21	-10%	4,5%	146	185	27%	40,5%	19	25	35%	5,5%
62	Örülmemiş veya Kroşe	829	62	58	-7%	7,0%	79	80	2%	9,6%	178	174	-2%	21,0%	135	145	7%	17,4%	35	30	-14%	3,6%
63	Dokumaya Elverişli	323	19	16	-20%	4,8%	19	18	-9%	5,4%	40	38	-5%	11,7%	71	84	18%	25,9%	4	3	-27%	1,0%
64	Ayakkabılar	561	10	9	-10%	1,6%	47	50	8%	9,0%	22	23	5%	4,1%	212	232	10%	41,5%	15	16	7%	2,8%
42	Deri Eşya	104	13	8	-38%	7,7%	27	30	13%	29,3%	27	24	-13%	23,0%	15	14	-5%	13,9%	1	1	78%	0,9%
Fasıl no	Ürün Tanım	Dünya 2023	Almanya				Bangladeş				Belçika				Portekiz				ABD			
			2022	2023	2022/23	Pay	2022	2023	2022/23	Pay	2022	2023	2022/23	Pay	2022	2023	2022/23	Pay	2022	2023	2022/23	Pay
61	Örme veya Kroşe Giyim Eşyası	457	29	39	38%	8,6%	13	14	5%	3,1%	1	1	-7%	0,3%	12	11	-10%	2,3%	0	2	422%	0,5%
62	Örülmemiş veya Kroşe	829	44	51	18%	6,2%	6	17	197%	2,0%	26	27	4%	3,3%	17	12	-33%	1,4%	5	6	22%	0,8%
63	Dokumaya Elverişli	323	52	55	6%	17,0%	1	1	82%	0,4%	40	38	-5%	11,7%	2	3	83%	1,1%	9	13	40%	3,9%
64	Ayakkabılar	561	3	1	-60%	0,2%	6	4	-23%	0,8%	0	0	-100%	0,0%	3	4	22%	0,6%	0	0	1933%	0,0%
42	Deri Eşya	104	2	2	-29%	1,5%	0	0	583%	0,0%	0	0	65%	0,4%	2	1	-30%	1,2%	0	1	1097%	0,9%
Fasıl no	Ürün Tanım	Dünya 2023	İsviçre				Kanada				Slovakya				Vietnam							
			2022	2023	2022/23	Pay	2022	2023	2022/23	Pay	2022	2023	2022/23	Pay	2022	2023	2022/23	Pay				
61	Örme veya Kroşe Giyim Eşyası	457	52	47	-10%	10,2%	0	0	-100%	0,0%	12	12	-3%	2,6%	2	2	-9%	0,3%				
62	Örülmemiş veya Kroşe	829	0	0	0%	0,0%	0	0	-71%	0,0%	0	0	-92%	0,0%	1	2	11%	0,2%				
63	Dokumaya Elverişli	323	15	11	-24%	3,5%	32	40	27%	12,4%	0	0	-89%	0,0%	0	0	1810%	0,1%				
64	Ayakkabılar	561	0	0	-84%	0,0%	0	0	-100%	0,0%	136	7	-95%	1,2%	12	161	1275%	28,8%				
42	Deri Eşya	104	0	0	-18%	0,0%	0	0	-46%	0,0%	0	0	-100%	0,0%	1	2	10%	1,6%				

Kaynak: Tunus İstatistik Enstitüsü (INS) / Hesaplamalar INS verilerine göre yapılmıştır.

Bu tablodan da görüldüğü üzere; 61, 62, 63. ve 64. fasıllarda Tunus'un ülkemizden yaptığı ithalat düşüş trendindedir. 2023 yılı itibariyle ülkemiz 61. fasıl kapsamı örme giyim eşyasında ithalatta İtalya, İsviçre, Almanya'dan sonra 4'üncü sırada, 62'nci fasıl kapsamı örülmemiş giyim eşyasında Fransa, İtalya ve Çin'den sonra 4'üncü sıradadır. Ülkemiz 63'üncü fasıl kapsamı ev tekstili ve kullanılmış giyim eşyasında İtalya, Almanya, Fransa, Belçika ve Kanada gibi ülkelerin pazar payı olarak gerisinde kaldığı görülmektedir. 64'üncü fasıl kapsamı ayakkabılarda, İtalya, Vietnam ve Çin ilk sıralarda yer almakta ülkemizin aldığı pay %1,6 olmuştur. Deri eşyada Çin, Fransa ve İtalya ilk sıralarda yer almakta olup, ülkemiz %7,7'lik bir pay ile 4. Sırada yer almıştır.

2.1 Tekstil - Giyim Sektöründe Tunus'un En Fazla İthalat Gerçekleştirdiği İlk 10 Ülke

	Tunus	İthalat Değeri (M \$) Dönem: 2024 - 5 ay
1	İtalya	203,7
2	Fransa	135,8
3	Türkiye	90,9
4	Almanya	71,1
5	Çin	58,9
6	Belçika	32,7
7	İspanya	32,0
8	Portekiz	16,3
9	Hollanda	14,4
10	İngiltere	13,4

Kaynak: <http://www.cettex.com.tn/storage/700/lettre-economique-Cettex--Mai-2024.pdf>

Hesaplama: Tunus Merkez Bankası Mayıs 2024 Aylık ortalama kur 1\$ = 3,1229 TND.

2.2 Tekstil ve Giyim Sektöründe Tunus'un En Fazla İhracat Gerçekleştirdiği İlk 9 Ülke

	Tunus	İhracat Değeri (M \$) Dönem: 2024- 5 ay
1	Fransa	398,3
2	İtalya	296,8
3	Almanya	179,3
4	Belçika	79,1
5	Hollanda	67,6
6	İspanya	45,2
7	İrlanda	34,3
8	İngiltere	22,4
9	İsviçre	11,5

Kaynak: <http://www.cettex.com.tn/storage/700/lettre-economique-Cettex--Mai-2024.pdf> - Hesaplama: Tunus Merkez Bankası Mayıs 2024 Aylık ortalama kur 1\$ = 3,1229 TND.

2.3 Tekstil Giyim Sektöründe Ülkenin Altılı Tarife Bazında En Fazla İthalat Yaptığı Ürünler (10 ürün)

Gümrük Tarife Kodu (6 Basamaklı)	Ürün Adı	İthalat Değeri (\$)	Türkiye'den İthalatı (\$)	Türkiye'den İthalatının Payı (%)
520942	Pamuklu Mensucat; Denim	208 153 645	73 388 927	35,3
640690	Ayakkabı için diğer aksam	68 391 417	161 257	0,2
590320	Poliüretanla İle Sıvanmış, Emdirilmiş, Kaplanmış Veya Lamine Edilmiş Mensucat	67 680 461	1 554 757	2,3
630900	Kullanılmış giyim eşyası ve kullanılmış diğer eşya	65 198 732	0	0,0
640610	Ayakkabı Yüzleri Ve Bunların Aksamları	63.682.661	115.430	0,2
600410	Örme veya kroşe mensucat	58 092 184	7 605 871	13,1
590390	Diğer plastikler emdirilmiş, sıvanmış, kaplanmış mensucat	54 902 447	1 494 350	2,7
540752	Diğer dokunmuş men; boyanmış, tekstürize poliestere=>%85	53 588 812	5 316 338	9,9
551442	Devamsız Poliester Liflerinden 3'Lü Veya 4'Lü	36 232 423	174 345	0,5
630790	Diğer hazır eşya (elbise patronları)-Örme veya kroşe	27.991.676	459.572	1,6

*Kaynak: Tunus İstatistik Enstitüsü (INS) - Hesaplama: Tunus Merkez Bankası 2024 Yıllık ortalama kur 1\$ = 3,1118 TND

2.4 Tekstil ve Giyim Sektöründe Tunus'un Altılı Tarife Bazında En Fazla İhracat Yaptığı Ürünler (10 ürün)

Gümrük Tarife Kodu (6 Basamaklı)	Ürün Adı	İhracat Değeri (\$)	Türkiye'ye İhracatı (\$)	Türkiye'ye İhracatının Payı (%)
620342	Erkek Veya Erkek Çocuklar Pantolonlar, Askılı Ve Üst Ön Parçalı Tulumlar, Kısa Pantolonlar Ve Şortlar (Pamuktan)	381 553 877	30 915	0,01
640610	Ayakkabı Yüzleri Ve Bunların Aksamı	168 442 843	-	-
640340	Metalden Koruyucu Burnu Olan Diğer Ayakkabılar	149 052 201	1 186 838	0,80
610910	Tişörtler, Fanilalar, Atletler, Kaşkorseler Ve Diğer İç Giyim Eşyası (Pamuktan, Örme)	143 894 547	153 076	0,11
640399	Yüzü Deriden Diğer Ayakkabılar	143 301 620	-	-
620462	Kadın Veya Kız Çocuklar İçin Pantolonlar, Askılı Ve Üst Ön Parçalı Tulumlar, Kısa Pantolonlar Ve Şortlar (Pamuktan)	122 183 535	8 016	0,01
621210	Kadınlar için, pamuk ipliği ile karıştırılmış sentetik ipliklerden yapılmış korse ürünleri	35 596 309	3 841	0,01
620343	Erkek Veya Erkek Çocuklar Pantolonlar, Askılı Ve Üst Ön Parçalı Tulumlar, Kısa Pantolonlar Ve Şortlar (Sentetik Liflerden)	29 729 134	-	-
630790	Diğer hazır eşya örme veya kroşe	27 991 676	459 572	1,64
640299	Diğer Ayakkabılar (Dış Tabanı Ve Yüzü Kauçuk Veya Plastik Maddeden Olanlar)	2 831 378	-	-

*Kaynak: Tunus İstatistik Enstitüsü (INS) - Hesaplama: Tunus Merkez Bankası 2024 Yıllık ortalama kur 1\$ = 3,1118 TN

3. Sektörde Ülkemizden İhracat (Değer ve Miktar)
3.1 Sektörde Ülkemizin Ülkeye İhracatı (Değer \$)

	Gümrük Tarife Kodu (6 Basamaklı)	Ürün Adı	2020	2021	2022	2023	2024
1	520942	Pamuklu Mensucat; Denim	54.718.712	68.581.890	89.600.530	70.338.590	73.388.927
2	520819	Pamuklu Mensucat; Ağartılmamış	16.603.647	25.916.274	21.800.609	9.018.656	13.377.467
3	600632	Dokumaya Elverişli Maddeler Ve Bunlardan Mamul Eşya	1.742.061	2.946.347	5.558.943	6.915.099	11.461.065
4	520939	Pamuklu Mensucat; Boyanmış	760.341	1.312.065	2.640.111	2.003.814	1.863.685
5	600410	Örme Veya Kroşe Mensucat	1.845.949	4.976.349	5.931.687	5.435.507	7.605.871
6	600621	Pamuktan Diğer Örme Veya Kroşe Mensucat;	1.251.859	782.270	8.884.848	8.396.000	7.279.102
7	520932	Pamuklu Mensucat; 3'lü Veya 4'lü Dimi, Boyanmış	2.974.776	5.285.405	7.751.150	6.863.466	6.467.282
8	621790	Giyim Eşyasının Diğer Parça Ve Aksesuarları	5.191.464	8.598.570	6.763.106	5.636.035	6.265.732
9	521142	Pamuktan- Dokunmuş- Mensucat- Denim	7.441.583	10.691.892	11.388.839	7.795.309	6.125.827
10	560312	Vatka, Keçe Ve Dokunmamış Mensucat; Özel İplikler; Sicim, Kordon, İp, Halat Ve Bunlardan Mamul Eşya	5.631.412	4.077.243	4.655.787	4.028.445	5.220.409

*Kaynak: Tunus İstatistik Enstitüsü (INS) Sıralama Trademap/INS – Hesaplama için Tunus Merkez Bankası 2024 yıllık ortalama kur - 1 \$ = 3,1118 TND.

3.2 Sektörde Ülkemizin Ülkeye İhracatı (Miktar kg)

	Gümrük Tarife Kodu (6 Basamaklı)	Ürün Adı	2020	2021	2022	2023	2024
1	520942	Pamuklu Mensucat; Denim	5.769.581	7.410.482	9.845.828	7.756.673	8.458.926
2	520819	Pamuklu Mensucat; Ağartılmamış	1.784.123	2.546.981	2.002.230	785.761	1.205.785
3	600632	Dokumaya Elverişli Maddeler Ve Bunlardan Mamul Eşya	268.240	461.516	879.550	779.718	1.270.477
4	520939	Pamuklu Mensucat; Boyanmış	456.687	432.547	514.697	392.055	683.781
5	600410	Örme Veya Kroşe Mensucat	311.165	590.416	541.784	454.817	741.675
6	600621	Pamuktan Diğer Örme Veya Kroşe Mensucat;	308.719	157.549	1.266.165	1.417.372	1.586.769
7	520932	Pamuklu Mensucat; 3'lü Veya 4'lü Dimi, Boyanmış	258.751	486.108	671.300	602.761	619.802
8	621790	Giyim Eşyasının Diğer Parça Ve Aksesuarları	198.979	372.136	308.782	208.068	202.678
9	521142	Pamuktan- Dokunmuş- Mensucat- Denim	722.185	795.261	983.382	718.026	630.169
10	560312	Vatka, Keçe Ve Dokunmamış Mensucat; Özel İplikler; Sicim, Kordon, İp, Halat Ve Bunlardan Mamul Eşya	2.031.253	1.352.889	1.515.942	1.499.115	1.928.466

*Kaynak: Tunus İstatistik Enstitüsü (INS) Sıralama Trademap/INS – Hesaplama için Tunus Merkez Bankası 2024 yıllık ortalama kur - 1 \$ = 3,1118 TND.

4. Sektörde İhracat Yoluyla Pazara Giriş

4.1 Sektör İçin Hedef Bölgeler/Şehirler/Eyaletler

Monastir-El Fejja (La Manouba) Rekabetçilik Kümelenmesi MFCPOLE Ekim 2006'da kurulan ve kamu-özel sektör ortaklığı ilkesine dayanan özel hukuka tabi bir kamu limited şirkettir.

MFCPOLE 'un ana misyonu, büyüme için bir ekosistem geliştirmek ve gelecek vaat eden faaliyetleri hedefleyerek Tekstil ve Hazır Giyim sektörü etrafında Tunus Devleti tarafından teşvik edilen akıllı uzmanlaşma stratejisini uygulamakla beraber uluslararası ve çevresel standartlara uygun ve yatırımcıların ihtiyaçlarını karşılayan hizmetler sunan yeni nesil çok sektörlü endüstriyel parklar geliştirmek, yönetmek ve işletmektir. MFCPOLE; Monastir merkezi Sousse şehrine yaklaşık 18,2 km uzaklıktadır.

4.2 Sektörde Önde Gelen Firmalar ve Pazarın Yapısı

Tunus'ta Tekstil sektöründe faaliyet gösteren firma bilgilerine <http://www.tunisiatextile.com.tn/fr/pub/entreprise/40/93> sayfasından erişmek mümkündür.

Tunus'ta önde gelen tekstil firmaları arasında yer alan HA (Hamadi Abid), Heni Collection, Exist, Zen, Mabrouk yerli firmaların yanı sıra uygun bütçeli Kiabi, Lefties gibi giyim mağazaları ile Zara, Bershka, Stradivarius, gibi İspanyol markaları ve ülkemiz menşeli KOTON, Lufian, LC Waikiki Tunus pazarında yoğun ilgi gören firmalardandır.

4.2.1 İlgili Oda/Birlik/Dernek/STKlar ve İletişim Bilgileri

Tunus Tekstil ve Giyim Federasyonu - Tunus tekstil ve giyim sektöründeki profesyonel işveren gruplarını bir araya getiren bir birlik niteliğinde olup, iletişim bilgileri aşağıda yer almaktadır:

Fédération Tunisienne du Textile et de l'Habillement FTTH (Tunus Teknik ve Tekstil Federasyonu)
Adres: 51, Rue Tarek Ibn Zied Mutuelle ville, Mutuelleville, Tunisia
Tél: + 216 71 790 240

4.2.2 Varsa İthalatçı Firma Bilgisi Alınabilecek Açık Kaynaklar

Tunuslu firma bilgilerine ulaşmak için <http://www.tunisieindustrie.nat.tn/en/dbi.asp>, www.made-in-tunisia.net/data_2/liste_secteurs.php, <http://www.pagesjaunes.com.tn>, www.annuairepro-tunisie.com, <http://www.businesstradeintunisia> internet sitelerinde arama yapılmasında yarar bulunmaktadır.

4.3 Sektörün İthalatında Zorunlu Belgeler

- Nihai fatura: Nihai fatura, işlemin sorunsuz bir şekilde yürütülmesi için gereken tüm bilgileri içermesi gerekmektedir. (Örnek: Sözleşme taraflarının iletişim bilgileri, Ürün tanımı, Ürünün birim fiyatı ve miktarı, ödeme için para birimi; fiyatın geçerlilik süresi, Nakliye bilgileri, teslimat süresi, Ödeme süresi ve alınan avans ödemeleri, öngörülemez durumlarda garantiler ve mücbir sebepler..)

- Menşe belgesi

- Taşıma belgesi Taşıma şekilleri ve özellikleri göre değişiklik göstermektedir.

- Karayolu taşımacılığı: CMR sevk irsaliyesi,
- Deniz taşımacılığı: Bill of landing,
- Hava taşımacılığı: Hava Konşimentosu (LTA -AWB),

- Ödeme: Gerçek veya tüzel kişinin yurtdışına döviz transferi yapmak (bir ithalat için ödeme yapmak veya başka bir nedenle) veya bir ihracat işlemini geri almak için yurtdışından döviz geri getirmek üzere onaylı bir aracı seçmesi gerekmektedir.

Ön kontrol Uygulaması: Tunus Ticaret ve İhracatı Geliştirme Bakanlığı, Sanayi Maden ve Enerji Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı, ortak bir bildirme yayımlarak ithal ürünlerin kalitesinin sağlanması ve tüketicinin korunması amacıyla, bazı ürünlerin ithalat işlemlerinde ön kontrol sistemi uygulamasına geçildiğini duyurmuştur. Buna göre, ekte yer alan ürünlerin doğrudan ihraç ülkesindeki üretim tesisinden ithal etme zorunluluğu bulunmaktadır. Söz konusu düzenleme 17 Ekim 2022 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Bu kapsamda, ithal edilecek ürünlerin niteliğine göre; Ticaret ve İhracat Geliştirme Bakanlığı, Sanayi, Maden ve Enerji Bakanlığı, Gıda Ürünleri Sıhhi Güvenliği Kurumu gibi kurumların yetkili merciilerine onaylı faturanın sunulması gerekmektedir.

Diğer taraftan, onay işlemleri için ithalatçının aşağıdaki belgelerden oluşan dosyayı ilgili kuruma ibraz etmesi gerekmektedir:

- 1- Üretici tarafından düzenlenen fatura,
- 2- İhracatın yapıldığı ülkedeki resmi bir kuruluş tarafından fabrikanın yasal durumunu ve faaliyet iznini gösteren belge,
- 3- Fabrikanın kalite kontrol sistemini benimsediğini gösterir belge,
- 4- İthal edilecek ürünlerin kategorilerini gösteren liste,
- 5- Ürünün ticari markasının adı ve sahibinin izniyle üretilecek markanın adı,
- 6- İthal edilecek ürünler için etiket modeli,
- 7- İhracatçı ülkenin resmi kurumu tarafından verilen serbest satış belgesi,
- 8- Ürünlerin kalitesinin yürürlükteki şartnamelere uygun olduğunu kanıtlayan belge ve raporlar,

Yetkili kurumlar, ürünün kalitesini ve güvenliğini doğrulamaya yardımcı olabilecek ek belge talebinde bulunabilecektir. Ayrıca yetkili merciler, ithal edilecek üründen muayene için numune talep edebilecektir.

Bu hükümlerden muafiyet aşağıdaki durumları kapsamaktadır:

- Devlet, kamu kuruluşlarından ve yerel makamlardan yapılan ithalatlar,
- Sanayi, hizmet ve zanaat sektörleri için hammadde, yarı mamul ithalatı,
- Endüstriyel faaliyet için gerekli hammadde ve yarı mamul ürünler, ekipman, yedek parçalar,
- Yenilenebilir enerji üretim projelerine yönelik ekipmanlar,
- Ödemesiz veya döviz transferi olmadan yapılan ithalat,
- Vergi avantajı olan ithalatlar: elçilik ve benzer kuruluşlar tarafından yapılan ithalatlar, gurbetçilerin proje lansmanı kapsamında yaptığı ithalatlar,
- 29 Ağustos 1994 tarihinde düzenlenen 1994 tarihli 1743 sayılı kanuna göre dış ticaret usullerinden muaf tutulan ithalatlar,
- Posta kargoları.

4.4 Sektörde sevk öncesi inceleme zorunluluğu var mıdır? Varsa yetkilendirilmiş gözetim şirketleri hangileridir?

Tunus Tekstil Merkezi (Centre Technique du Textile) Tunus Sanayi Bakanlığı ve KOBİ'lerin gözetimi altında kamu yararına çalışan bir kuruluştur. 1991 yılında kurulan merkez, tekstil ve giyim sektöründeki üreticilere ve kamu yetkililerine danışmanlık ve uzmanlık hizmeti vermektedir. CETTEX operatörlere tekstil alanında teknik yardım, uzmanlık, araştırma ve geliştirme, analiz ve test laboratuvarı, mesleki eğitim ve ekonomik istihbarat gibi bir dizi hizmet sunmaktadır. Tunuslu tekstil şirketlerine teknik, yönetsel ve organizasyonel gelişimlerinde eşlik ederek desteklemekte ve büyüme ve yenilik süreçlerinde onlara sürekli destek sunmaktadır.

4.5 Sektördeki Önemli Fuarlar (milli katılım olup olmadığı) ve Tarihleri

Tunus'ta tekstil sektöründeki en önemli fuar: INTERTEX TUNISIA Bridgeexpo International Fairs firması tarafından 14-18 Ekim 2025 tarihlerinde Tunus'un Sousse şehrinde düzenlenecek olup söz konusu fuar Bakanlığımız tarafından bireysel olarak desteklenen fuarlar arasında yer almaktadır.

4.6 Sektör firmalarına hitap eden ve gerçekleştirilmesi planlanan ticaret heyetleri

Tunus'ta tekstil sektörünün yatırımda öncelikli sektörler arasında yer almasından ve ülkemizden ham madde olarak kumaş alımının yüksek seviyelerde olması ve Tunus'taki iş gücünün tekstil sektörüne uygun potansiyele sahip olması sebebiyle tekstil sektörüne yönelik sektörel ticaret heyetleri gerçekleştirilmesi faydalı görülmektedir.

4.7 Varsa Sektörde İhale Yayımlayan Kamu Kurumları ile İlgili Bilgiler

Tunus'ta açılan ihalelere ve bunların şartnamelerine ulaşılabilmesi için «Tunisian e-procurement system - TUNEPS/ www.tuneps.tn » e-ihale sistemi kullanılmaktadır.

Sistemin kullanılması ile ilgili bilgiler aşağıda yer almaktadır:

- Öncelikle, <https://www.tuneps.tn/index.do> internet sitesinden kayıt yapılması gerekmektedir. (Sitede İngilizce "SUPPLIER REGISTRATION FORM" sekmesini takip ederek tüm aşamaların tamamlanması gerekmektedir. İlgili formu doldururken SUPPLIER CATEGORY sekmesinde FOREGIN ENTREPRISE kutucuğunun işaretlenmesi halinde İşletme Kayıt No ve tarihi (BUSINESS REGISTRATION NUMBER-DATE) ile Vergi numarası (TAX ID) sekmeleri zorunlu olarak çıkmaktadır. Diğer taraftan, LICENCE REGISTRATION gibi yanında siyah renkli yıldız olan alanlardaki bilgilerin zorunlu olmadığı bildirilmiştir. (Tunus Kamu Alımları İdaresi (Observatoire national des marchés publics - ONMP) ilgili form doldurularak yapılan kayıt işleminden itibaren 2-3 gün içinde iş yoğunluğuna göre eposta ile cevap verildiği ve bilgilerin sisteme girildiği bilgisi alınmıştır.
- TUNEPS sitesinden kayıt formunu aldıktan sonra, Ulusal Elektronik Sertifikasyon Ajansı ANCE (Agence Nationale de Certification Elecctronique) <http://www.certification.tn> sitesi kanalıyla tedarikçiler ihalelere teklif verebilmek ve elektronik ortama konulan şartnameleri elde edebilmek için "elektronik sertifika" alabilmektedirler.
- Elektronik kayıt gösterilerek ve bizzat gidilerek 4 veya 5 gün içerisinde anılan sertifikanın tedarik edilebildiği belirtilmektedir.
- Ücret ve gereken belgeler: Uluslararası ticaret sicil kaydı ve pasaport fotokopisi veya Tunuslu temsilci vekâletnamesi gerekmektedir.

4.8 Ülkenin, Ülkemiz ve Diğer Ülkelerle STA/Tercihli Ticaret Anlaşmaları Hakkında Bilgi

Türkiye-Tunus Serbest Ticaret Anlaşması gereği, 25. - 97. fasıllar kapsamı sanayi ürünleri ithalatı (dokunmuş halı ve yer kaplamaları, el işi danteller, el örgüsü duvar halıları, yer bezleri, bulaşık bezleri ve kullanılmış giyim eşyası hariç) gümrük vergisinden muaftır. Ancak, 2018-2023 yıllarında da görülen uygulamayla paralel şekilde; menfi dış ticaret dengesi gerekçesi ile Tunus tarafından ithalatta uygulamaya konulan ilave önlemler mevcuttur. Bu önlemlerin, 1 Ocak 2024 tarihinden itibaren üç yıllık bir süre için komite kararında belirtilen 6 lı GTIP bazında 277 farklı sanayi ürünü grubuna yönelik Türk menşeli ürünlere istisnai olarak uygulanması öngörülmektedir. Üç yıllık sürenin bitiminden sonra bu gümrük vergilerinin, rejimin yürürlüğe girdiği dördüncü yıldan itibaren iki yıl boyunca eşit parçalar halinde kademeli olarak kaldırılması öngörülmektedir.

Diğer taraftan; ilave gümrük vergisi uygulanan ürünlerle ilgili gümrük vergisi bilgileri Tunuslu Makamların elektronik kaynaklarında güncel olarak yer almayabilmektedir. Bu nedenle; en doğru bilgi için 11 haneli GTIP koduyla Tunus'ta yerleşik gümrük müşavirliği hizmeti veren firmaların kullandığı SINDA sisteminde vergilerin son durumunun kontrol edilmesi gerekmektedir.

Dünya Ticaret örgütü üyesi olan Tunus ülkemiz dışında birçok ülke ve ülke grubuyla serbest ticaret anlaşmaları bulunmaktadır. Bunlar: Avrupa Birliği ile Serbest Ticaret Anlaşması, Mısır, Ürdün ve Fas ile Agadir Serbest Ticaret Anlaşması, Avrupa Serbest Ticaret Birliği (EFTA) ile Serbest Ticaret Anlaşması, Arap Ligi Ülkeleri ile Serbest Ticaret Anlaşması (GAFTA)'dır. Ayrıca, Tunus'un Fas, Ürdün, Mısır, Libya, Kuveyt, Cezayir, Moritanya, Filistin, Suriye, Sudan, Senegal, İran ile ikili anlaşmaları bulunmaktadır. Tunus Gümrük İdaresi tarafından yayınlanan basın bildirisinde, Tunus'un Afrika Kıtasal Serbest Ticaret Anlaşması'nın (ZLECAF) anlaşması hükümlerinin uygulanması için gerekli yasal prosedürler ve teknik şartların 6 Nisan 2023 tarihinde tamamlandığı duyurulmuştur. *Kaynak: Tunus Ticaret ve İhracatı Geliştirme Bakanlığı http://www.commerce.gov.tn/Fr/convention-de-facilitation-et-de-developpement-des-echanges-commerciaux-inter-arabes-grande-zone-de-libre-echange-arabe_11_227*

4.9 Varsa Tercihli Tarifeden Yararlanmak İçin Gereken Belgeler

STA kapsamında Türk menşeli sanayi ürünleri için uygulanan gümrük vergisi muafiyetinin geçerli olabilmesi için EUR 1 belgesi düzenlenmesi gerekmektedir.

4.10 Sektörde Standartlar

Sektördeki firmalar, hem ulusal hem de uluslararası pazarlardaki konumlarını iyileştirmek amacıyla ISO sertifikasına sahiptir.

Ayrıca; Tunus Eko-Etiketi (Tekstil Ürünleri Kategorisi için / Ecolabel Tunisien) Tunus'ta Ulusal Standardizasyon ve Sınai Mülkiyet Enstitüsü - Institut National de la Normalisation et de la Propriété Industrielle (INNORPI) tarafından düzenlenmektedir.

4.11 Sektörde Etiketleme

Tekstil sektöründe Tunus'ta etiketlemeye ilişkin uygulama ve standartlara yönelik düzenlemeler; Ulusal Standardizasyon ve Sınai Mülkiyet Enstitüsü - Institut National de la Normalisation et de la Propriété Industrielle (INNORPI) tarafından belirlenmektedir.

4.12 Sektörde Ambalajlama

Tekstil sektöründe Tunus'ta ambalajlamaya ilişkin uygulama ve standartlara yönelik düzenlemeler Ulusal Standardizasyon ve Sınai Mülkiyet Enstitüsü - Institut National de la Normalisation et de la Propriété Industrielle (INNORPI) tarafından belirlenmektedir.

4.13 Lojistik (nakliye süresi, en fazla tercih edilen taşıma modları, güzergahlar v.b.)

Afrika kıtasının kuzeyinde yer alan Tunus, kuzeyde ve doğuda Akdeniz, batıda Cezayir ve güney doğuda Libya ile çevrilidir. Ülke sınırlarının yaklaşık yarısı deniz kenarındadır. Ürün ticaretinin % 98'i denizyolu ile yapılmaktadır. Tunus Rades limanında zaman zaman yaşanan yoğunluktan dolayı yük gemileri Sousse, Bizerte veya Sfax limanlarına yönlendirilmektedir.

Mevcut durumda, Tunus limanlarından Afrika ülkelerine doğrudan bir bağlantı bulunmamakta olup, genellikle Mersin, Marsilya (Fransa), Cenova (İtalya), Tanca (Fas) limanlarından aktarma yapılmaktadır. Tunus'la Fransa, İtalya ve İspanya arasında karşılıklı RoRo seferleri de düzenlenmektedir. Son olarak, Türkiye İstanbul (Ambarlı)- Tunus- Libya Ro-Ro hattı konusunda bir Türk şirketi (AnatolianLGS) deneme seferlerine başlamıştır.

Havayolu ile gerçekleştirilen ticarete de Kartaca Havalimanı ön plandadır. Ülkenin genel olarak iyi bir karayolu bağlantısı bulunmaktadır. Demiryolu bağlantısında zayıflıklar olmakla birlikte nispeten iyi durumdadır.

4.14 Dağıtım Kanalları,

Tunus pazarında modern dağıtım kanalları arasında hipermarketler, marketlerin yanı sıra semt pazarları, bakkallar ve seyyar satıcıları görmek mümkündür. Hipermarket ve Süpermarket zincirleri olarak da Carrefour, Géant, Monoprix, Magasin Général ve Aziza bulunmaktadır.

Tunus AVM Listesi:

Tunus

Tunisia Mall

Manar City

Tunis City

Azur City

Carrefour La Marsa

Zéphyr La Marsa

Gammarth Center

Tanit Center

Espace Makni

Central Park

Palmarium

Centre Commercial Lac Palace

Nabeul Hamamet

Costa Mall Hamammet

Sousse

Mall of Sousse

Sfax

Mall of Sfax

Djerba

Djerba Mall

4.15 E-Ticaret (Sınır Ötesi E-Ticaret/E-İhracat)

Tunus'ta hâlihazırda uluslararası çapta faaliyet gösteren bir e-ticaret platformu bulunmamakla birlikte; Tunus'ta ulusal çapta faaliyet gösteren e-ticaret platformları ise çoğunlukla bilişim, teknoloji ile elektrik elektronik ürünlerine yönelik faaliyet göstermektedir. Bununla birlikte; Tunus'ta faaliyette bulunan hazır giyim markalarının kendi internet siteleri üzerinden yürütülen online satış imkanları mevcut bulunmaktadır.

4.15.1 Ülkedeki Pazaryerleri

Tunus'ta online alışveriş gelişmekte ve yaygınlaşmaktadır. Covid-19 pandemisi sürecinde yurt içi e-ticaret satışları artış göstermiştir. Mağazaya gitmeden önce potansiyel satın alma hakkında internet üzerinde araştırma yapan kişi sayısında sürekli artış kaydedilmektedir. Tunus tüketicilerin büyük bir kısmı kredi kartı veya banka kartı ile online satın alma yerine nakit ve teslimatta ödeme yapmayı tercih etmektedir. Bununla birlikte, Tunus kredi kartlarının yabancı web siteler üzerinden satın alımlarda kullanılmaması ve Tunus Dinarının konvertibl olmamasından dolayı yurt dışından e-alışveriş yaygınlık kazanmamıştır.

2024 yılı itibarıyla sektör, önemli yapısal değişikliklere sahne olmuştur. Bu değişikliklerin en dikkat çekenini, Tunus'un en büyük pazaryeri konumunda olan Jumia'nın ülkedeki faaliyetlerine tamamen son vermesi olmuştur. Bu gelişmenin ardından, Jumia'nın sahip olduğu trafik hacmi sektördeki diğer rakip platformlar arasında yeniden paylaşılmıştır.

Tunus'ta ulusal çapta faaliyet gösteren e-ticaret siteleri çoğunlukla bilişim, teknoloji ile elektrik elektronik ürünlerine yönelik faaliyet göstermektedir.

4.15.2 Özel Günler, Bayramlar v.b.

- 1 Ocak: Yılbaşı Tatili
- 20 Mart: Bağımsızlık Günü
- 9 Nisan: Şehitler Günü
- 1 Mayıs: İşçi Bayramı
- 25 Temmuz: Cumhuriyet Bayramı
- 13 Ağustos: Kadınlar Günü
- 15 Ekim: Kurtuluş Bayramı
- 17 Aralık: Devrim ve Gençlik Bayramı (2021 yılı itibarıyla)

Dini Tatiller:

Ramazan Bayramı 3 gün
Kurban Bayramı 2 gün
Mevlüt Kandili 1 gün
Hicri Yılbaşı 1 gün

4.15.3 En Çok Kullanılan Sosyal Medya Platformları

Facebook ve Instagram Tunus'ta en çok kullanılan Sosyal Medya Platformları olarak öne çıkmaktadır.

4.15.4 E-Ticarete Yönelik Düzenlemeler

Tunus'ta Elektronik ticaret ve ticaret 9 Ağustos 2000 tarihli ve 2000-83 sayılı Elektronik Ticaret ve Ticaret Hakkında Kanun kapsamında düzenlenmekte olup, faaliyet göstermek isteyen herhangi bir gerçek veya tüzel kişi tarafından Tunus Elektronik Sertifikasyon Ajansından önceden izin alınması gerekmektedir. Mevzuatın tamamına https://www.intt.tn/upload/txts/fr/loi_194.pdf sayfasından erişmek mümkündür.

Tunus'ta yerel para birimi olan Tunus Dinarının konvertibl bir para birimi olmamasından kaynaklı olarak, Tunuslu şirketler, ürünlerini uluslararası alanda tanıtmak ve duyurmak için gerekli olan Google ve Facebook dijital reklam ajansları gibi harici hizmetler için ödeme yapmakta zorlanmaktadır.

4.15.5 E-Ticarete Yönelik Lojistik Hizmetleri (Hızlı kargo ve sipariş karşılama hizmetleri (fulfillment) sunan firmalar v.b.)

Tunus'ta bulunan bazı kargo, hızlı teslimat hizmet seçenekleri aşağıda sıralanmaktadır:

- La Poste Tunisienne (Tunus Postası): Ekonomik olmasına karşın bazen uzun teslimat süreleri ile karşılaşılabilir.
- Aramex: Güvenilir ve hızlı, ancak yüksek fiyat pahalı bir seçenek olarak değerlendirilmektedir.
- Rapide Courier: Ekspres teslimat konusunda uzmanlaşmıştır.
- SpeedBox: E-ticarete uyarlanmış hizmet sunmaktadır.
- Jibli: Hızlı teslimatlar için yerel çözüm sağlamaktadır.

4.16 Tanıtım ve Pazarlama

Tunus'un tekstil ve giyim endüstrisi, 21 Şubat 2019 tarihinde Hükümet Başkanlığı, UTICA ve Tunus Tekstil ve Giyim Federasyonu (FTTH) arasında imzalanan Ulusal Tekstil Paketi (NTP) ile güçlendirilen elverişli bir ekosistem içinde gelişmektedir. Bu iddialı proje, iyi yönetim, entegrasyon, "Made in Tunus "un tanıtımı, eğitim, altyapı geliştirme ve iş ortamının iyileştirilmesini kapsayan altı stratejik ayağa dayanmaktadır. Tunus'u Avrupa Birliği'ne tekstil ve giyim ihracatı yapan ilk beş ülke arasında konumlandırmayı amaçlayan önemli bir yatırım niteliği taşımaktadır.

Tunus tekstil sektörü, Avrupa pazarındaki geleneksel pazarlar yerine Almanya, Hollanda, Birleşik Krallık ve Amerika Birleşik Devletleri gibi pazarları hedefleyerek müşteri tabanını çeşitlendirmeyi amaçlamaktadır.

4.17 Sektörde Tüketici /Alıcı Tercihleri ve Son Trendler

Tunus'ta tüketici tercihler yoğun bir şekilde sosyal medya / influencer etkisindedir. Ayrıca, Türk ürünlerine yoğun ilgi göre Türk dizilerinin de etkilendiği değerlendirilmektedir.

Ayrıca, Tunus'ta işletmeler tarafından Tunus pazarında öne çıkmak adına çeşitli pazarlama stratejileri kullanılmaktadır. Bunlar arasında, yerel influencer'lar, yerel SEO, Google My Business gibi yöntemler bulunmaktadır.

4.18 Sektörde Vergiler (gümrük vergisi, katma değer vergisi, özel tüketim vergisi, ilave gümrük vergisi, anti dumping vergisi v.b.)

Kategoriye Göre Gümrük Vergisi Bilgileri:

Türkiye-Tunus Serbest Ticaret Anlaşması gereği, 25. - 97. fasıllar kapsamı sanayi ürünleri ithalatı (dokunmuş halı ve yer kaplamaları, el işi danteller, el örgüsü duvar halıları, yer bezleri, bulaşık bezleri ve kullanılmış giyim eşyası hariç) gümrük vergisinden muaftır. Ancak, 2018-2023 yıllarında da görülen uygulamayla paralel şekilde; menfi dış ticaret dengesi gerekçesi ile Tunus tarafından ithalatta uygulamaya konulan ilave önlemler mevcuttur. Bu önlemlerin, 1 Ocak 2024 tarihinden itibaren üç yıllık bir süre için komite kararında belirtilen 6 lı GTIP bazında 277 farklı sanayi ürünü grubuna yönelik Türk menşeli ürünlere istisnai olarak uygulanması öngörülmektedir. Üç yıllık sürenin bitiminden sonra bu gümrük vergilerinin, rejimin yürürlüğe girdiği dördüncü yıldan itibaren iki yıl boyunca eşit parçalar halinde kademeli olarak kaldırılması öngörülmektedir.

Diğer taraftan; ilave gümrük vergisi uygulanan ürünlerle ilgili gümrük vergisi bilgileri Tunuslu Makamların elektronik kaynaklarında güncel olarak yer almayabilmektedir. Bu nedenle; en doğru bilgi için 11 haneli GTIP koduyla Tunus'ta yerleşik gümrük müşavirliği hizmeti veren firmaların kullandığı SINDA sisteminde vergilerin son durumunun kontrol edilmesi gerekmektedir.

Dünya Ticaret örgütü üyesi olan Tunus ülkemiz dışında birçok ülke ve ülke grubuyla serbest ticaret anlaşmaları bulunmaktadır. Bunlar: Avrupa Birliği ile Serbest Ticaret Anlaşması, Mısır, Ürdün ve Fas ile Agadir Serbest Ticaret Anlaşması, Avrupa Serbest Ticaret Birliği (EFTA) ile Serbest Ticaret Anlaşması, Arap Ligi Ülkeleri ile Serbest Ticaret Anlaşması (GAFTA)'dır. Ayrıca, Tunus'un Fas, Ürdün, Mısır, Libya, Kuveyt, Cezayir, Moritanya, Filistin, Suriye, Sudan, Senegal, İran ile ikili anlaşmaları bulunmaktadır. Tunus Gümrük İdaresi tarafından yayınlanan basın bildirisinde, Tunus'un Afrika Kıtasal Serbest Ticaret Anlaşması'nın (ZLECAF) anlaşması hükümlerinin uygulanması için gerekli yasal prosedürler ve teknik şartların 6 Nisan 2023 tarihinde tamamlandığı duyurulmuştur. *Kaynak: Tunus Ticaret ve İhracatı Geliştirme Bakanlığı http://www.commerce.gov.tn/Fr/convention-de-facilitation-et-de-developpement-des-echanges-commerciaux-inter-arabes-grande-zone-de-libre-echange-arabe_11_227*

GTİP Kodu	Kategori / Açıklama	Gümrük Vergisi (%)
50	İpek: Ham ipek, ipek ipliği ve kumaşları	0%-30% - Türkiye: 0%
51	Yün / hayvan tüyü - Yün ipliği ve kumaşları	0%-15%-30% - Türkiye: 0%
52	Pamuk: Pamuk ipliği, kumaş ve giysiler	0%-15%-30% - Türkiye 0%
53	Diğer bitkisel tekstil lifleri -ör. keten, jüt	0%-30%: Türkiye 0%
54-55	Sentetik lifler - Polyester, viskon, poliamid vb.	0%-15%-30% - Türkiye 0%
56	Vatka, keçe ve dokusuz yüzeyler	0%-15%-30% - Türkiye 0%
57	Halılar ve tekstil yer döşemeleri	50% - Türkiye 50%
58-59	Özel ve teknik kumaşlar: Nakışlı, kaplamalı veya teknik kumaşlar	0%-15%-30% - Türkiye 0%
61	Triko giyim (ör: tişört): Örmeye veya tığ işi giyim ür.	15%-50% - Türkiye ≤25%
62	Dokuma giyim: Gömlek, pantolon vb.	15%-50% - Türkiye ≤25%
63	Ev tekstili: Yatak, masa örtüsü, perde vb.	15%-50% - Türkiye ≤25%

- Ham maddelere uygulanan gümrük vergilerinin genellikle düşük olduğu hatta Türkiye'den gelen ürünler için sıfıra yakın olduğu görülmektedir. Bu durum, yerel tekstil üretimini desteklemeyi amaçlamaktadır.

- Hazır giyim ve nihai tekstil ürünlerine daha yüksek gümrük vergileri uygulanmakta olup bu oran %50'ye kadar çıkabilmektedir. Bu durum, yerli üreticiyi koruma amaçlı bir politikanın ürünü bulunmakla birlikte; sanayi üretimi için muafiyetler bulunmaktadır.
- Ülkemizle yapılan ikili anlaşmalar, özellikle giyim ürünleri için tarifelerle ilgili engelleri büyük ölçüde azaltmaktadır. Bu, ihracatçılarımız için rekabetçi olmalarını sağlayan bir avantaj niteliğindedir.

Diğer Vergiler:

Gümrük Hizmet Harcı: 3%,

Sınai Rekabet Kalkınma Fonu (FODEC)1%

Çevreyi Koruma Vergisi: 5%

Katma Değer Vergisi (KDV) : 19%

5. Sektörde İhracatçılarımızı Bekleyen Fırsatlar (Örnek: artan talep, e-ticaretin yaygınlaşması, ülkemizle yapılan Serbest Ticaret Anlaşması v.b.)

- Tekstil sektörü Tunus'ta yatırımlarda desteklenen sektörler arasında yer almakta olup, bu çerçevede yatırım teşviklerinden yararlanmak mümkündür.
- Ülkedeki düşük çalışma ücretleri ve maliyetler ülkede yatırımı teşvik eden unsurlar arasında yer almaktadır.
- Bu sektörde çalışan profiline erişim kolay olarak değerlendirilmekte ve tekstil Tunus'un geleneksel sektörleri arasında yer almaktadır.
- STA'lar; Tunus'un gümrük anlaşmaları ile vergisiz AB ülkeleri Afrika ülkelerine ihracat kolaylığı bulunmaktadır.
- Ülkemiz menşeli Koton, LC Waikiki, Lufian mağazaları hâlihazırda Tunus'ta mevcut bu markaların yanı sıra İspanyol Zara, Lefties gibi markalar ve Fransız Kiabi, Decathlon'a yönelik üretimler iç pazara satış imkânı açısından avantaj sağlamaktadır.

6. Sektörde İhracatçılarımızı Bekleyen Tehditler (Örnek: yoğun rekabet ortamı, korumacı politikalar, tüketici tercihlerinde farklılıklar, ekonomik dalgalanmalar, siyasi istikrarsızlık v.b.)

Ekonomik dalgalanmalar, korumacı politikalar ve liman ve gümrükleme işlemlerinin yavaş olması ile bu alandaki ağır bürokratik uygulamaları ülkede faaliyet gösteren ihracatçılarımızın karşılaşabileceği en önemli zorluklar olarak sıralamak mümkündür.

7. Tekstil Sektöründe İhracatın Artırılması için Firmalara Öneriler

Ülke olarak tekstil sanayiinde üretim kapasitemizin artmasıyla ihracatımızın da daha da artabileceği, hem kalite hem rekabetçi fiyatlar yönüyle ülkemiz ürünlerine olan ilgiden dolayı İspanya ve İtalya'dan yapılan ithalattan pay alınabileceği değerlendirilmektedir. Bu noktada özellikle ilk defa Tunus pazarına giriş yapacak ihracatçılar için tedbirli hareket edilmesinde ve pazara ilk girişte uzun süredir birlikte çalışılan distribütörlerle faaliyet gösterilmesinin etkin ve güvenli bulunduğu değerlendirilmektedir.

Pandemi koşullarının birtakım ithalatçı firmaların finansal/mali durumlarında olumsuz etki yaratmış olmasının tesiriyle son dönemde ihracatçı firmalarımızın ödemelerinin alınmasında yaşanan sıkıntılarda artış kaydedilmiştir. Bu nedenle; Tunus ile ticarete akreditifin (tercihen teyitli) kullanılması ve akreditif şartlarının firmanız haklarının korunmasına imkân verecek şekilde düzenlenmesinin bu tür sorunların önüne geçmek adına en doğru ödeme yöntemi olduğu değerlendirilmektedir.

8. Genel Değerlendirme

Özellikle 2011 yılı başında yaşanan siyasi gelişmeler nedeniyle zor bir dönemden geçen ve toparlanmaya çalışan Tunus tekstil sektörünün üretimden satışa kadar olan süreçte güçlenmeye ihtiyacı bulunmaktadır. Tunus ekonomisinin yapı taşlarından olan bu sektör devletin kalkınma stratejisi açısından öncelik taşımaktadır. Bu nedenlerle, ülkenin üretim ve ihracat altyapısına olabilecek her türlü desteğe ihtiyacı bulunmaktadır. Dolayısıyla, ülkemiz ve Tunus arasındaki ticari ve ekonomik ilişkilerin geliştirilmesini teminen, bu ülkeye nihai ürün ihracatı odaklı bir strateji kurulmamasında yarar bulunmaktadır.

Zira Türkiye menşeli ürünler Tunus ürünlerinin rekabette en zorlandığı ürünler olarak sıklıkla zikredilmektedir. Bunun nedeni kalite ve fiyat açısından ülkemiz ürünlerinin Avrupa ve Çin ürünlerine nazaran avantajlarının bulunması ve tüketicilerce Tunus ürünlerine tercih edilmesidir.

Diğer taraftan, Tunus'ta kumaş ve giyim sektörlerinde son 10 yıldır yaşanan işsizlikte Türkiye'den yapılan ithalatın rolü olduğunu öne süren çevreler bulunmaktadır. Tekstil sektörünün önde gelen temsilcileri, Tunus'un bu sektörde Türkiye ile ithalat ağırlıklı yapıda olan ticari ilişkisine Tunus'un ihracatını arttırmaya yönelik bir yapı kazandırılması gerektiğini belirtmektedir. Cezayir'e 5 milyar Dolarlık yatırım yapma kapasitesinde olan bir ülkenin Tunus'a da 1,5-2 milyar Dolarlık yatırım yapabileceğini düşündüklerini ifade etmektedirler. Tunus'a yapılacak yatırımların sadece Tunus piyasasına değil Afrika'da açılım sağlayacağını ve bu hususun Türkler tarafından da belirtildiğini dile getirmektedirler.

Bu nedenle, ülkemiz tekstil sektörü açısından orta ve uzun vadede geliştirilecek stratejiler arasında Tunus ekonomisine üretim, ihracat ve istihdam alanlarında katkıda bulunabilecek yatırımların düşünülmesinde fayda olacağı değerlendirilmektedir. Ayrıca, Tunus tarafının sınai altyapısının güçlendirilmesi ve modernizasyonu için finansal destek sağlanması, sanayi odaklı bilgi ve becerilerin geliştirilmesine katkıda bulunulması, ihracata yönelik tanıtım faaliyetleri konusunda teknik destek sağlanması gibi faaliyetler akla gelmektedir.

Türkiye'den ithal edilen mallar büyük oranda özellikle Tunus tekstil ve hazır giyim endüstrisinin ihtiyaç duyduğu hammadde ve ara mallarından oluşmaktadır. Bu durum, Tunus'un sınai yapısını yansıtmaktadır. Sektörün önemli sorunları arasında; verimlilik, çalışma performansı, el emeği, vasıflı işgücü, mesleki eğitim, tanıtım, pazara giriş ve yeni pazarlar bulma eksiklikleri bulunmaktadır. Tüm bu sorunlar zor olan küresel rekabet şartlarını daha da güçleştirmektedir. Ülkenin içinden geçtiği ekonomik darboğaz ise kısa vadede çözüm yaratılmasını sıkıntıya sokmaktadır. Bir yandan işsizlik diğer yandan işçilerin hak arayışları Tunus'ta üretimi sekteye uğratan en önemli etkenler arasındadır.

Tunus'un hassasiyet gösterdiği tekstil/giyim ve deri/ayakkabı sektörlerinde ortak yatırımlar yapılarak üretimin miktarı ile kalitesine destek sağlanması, Tunus ile birlikte mevcut pazarlarımızın geliştirilmesi ve Afrika başta olmak üzere yeni pazarlara girilmesinde fayda görülmektedir. Ayrıca, Avrupa pazarında da ilerleme kaydedilebileceği akla gelmektedir.

Bu bağlamda, ilk etapta kumaş ve giyim ürünleri imalatı ve ihracatının geliştirilmesi önem arz etmektedir. Tunus örme, dokuma ve kot kumaşı ile giyim eşyasında tecrübe sahibidir. Ayrıca, finisaj ve kot yıkamada da kendine güvenmektedir. Türk bilgisi, teknolojisi, organizasyon altyapısı ile Tunus'ta gerçekleştirilecek sınai ve ticari faaliyetler, bu ülkenin üretim, verimlilik, ihracat ve istihdamına katkı sağlayacaktır. Türkiye açısından ise böyle bir yapılanmanın başarılı olması halinde, müşteriye rahatlatan ve ihracat risklerini azaltan sonuçlar doğuracağı değerlendirilmektedir.

Böylelikle, Türkiye ve Tunus'un stratejik ortaklık kurarak dünya ticaretinden birlikte daha fazla pay alması mümkün olabilecektir. Ancak, adım atılmadan önce sektörel sosyo-ekonomik konjonktürün belli bir süreçte çok iyi bir değerlendirmesinin yapılması ve ilk etapta kar-maliyet açısından ışıık görülen alt sektörlerle odaklı girişimlerde bulunulmasında, sonraki etaplarda kumaş-giyim kapsamlı entegre tesisler düşünülmesinde yarar görülmektedir.

9. Yararlı Adresler

<http://www.businesstradeintunisia>

<http://www.cettex.com.tn/fr>

<http://www.pagesjaunes.com.tn>

<http://www.tunisiatextile.com.tn/fr/pub/entreprise/40/93>

<http://www.tunisieindustrie.nat.tn/en/dbi.asp>

<https://btt.iway-tn.com/>

<https://www.ftth.tn/>

<https://www.innorpi.tn/>

<https://www.intertextunisia.com/fr/accueil/#profil-exposant>

https://www.intt.tn/upload/txts/fr/loi_194.pdf

www.annuairepro-tunisie.com

www.made-in-tunisia.net/data_2/liste_secteurs.php

www.tuneps.tn

10. Kaynakça

<http://www.cettex.com.tn/storage/700/lettre-economique-Cettex--Mai-2024.pdf>

http://www.commerce.gov.tn/Fr/convention-de-facilitation-et-de-developpement-des-echanges-commerciaux-inter-arabes-grande-zone-de-libre-echange-arabe_11_227

<http://www.ins.tn/>

<https://africanmanager.com/textile-habillement-tunisie-letoffe-dun-exportateur-cle/>

<https://www.trademap.org/>

<https://www.tunisieindustrie.nat.tn/fr/download/CEPI/2018/Ith.pdf>

<https://www.tunisieindustrie.nat.tn/fr/tissu.asp>